

Aktiv Pensjonstid

Nr. 1 - 1. kvartal 2011 - 22. årgang

Det store jordskjelvet i Japan nylig, med påfølgende tsunami, jordskjelvet i Haiti og det som skjedde i 2004 i Thailand, minner oss om at Bibelens profetier går i oppfyllelse.

Se artiklene på side 2 og 4 i bladet

Når jeg ser din himmel, månen og stjernene som du har satt der, hva er da et menneske -

Av Kjell Elvejord

Dette kan du lese i bibelstudiet for 19. mars 2011: "Gud skapte Adam og Eva i sitt eget bilde. Så satte han dem i Eden." Hvor kunne han vel funnet et bedre sted. Men synden kom og ødela alt - og i andre generasjon kom misunnelse, hat og blodsutgytelse inn i verden. Det naturlige miljøet ble også rammet av synden, og da synden ble for stor, kom vannflommen og endret jordens utseende for alltid. Men vi møter fremdeles mye godhet og skjønnhet i naturen. Den er ennå rik nok til å tilfredsstille våre behov. Naturen gir glede, lykke og velvære, og kompenserer dermed for noe av den elendighet som er en følge av synden."

Dette skjedde for en del år siden, vet vi. I dag står vi overfor økologiske problemer som vi delvis har mistet kontrollen over. I tillegg møter vi enorme naturkatastrofer,

som tar pusten fra oss, selv om vi lever på trygg avstand fra begivenhetene.

Dette leste jeg i Norges største avis i går: "Japan og jorden har flyttet på seg. Det voldsomme jordskjelvet, målt til 8,9 på Richters skala, utløste en enorm tsunami fredag 11. april 2011. Jordskjelvet ser ut til å ha flyttet den største øya Japan ligger på, med 2,4 meter, og skal ha flyttet jorda på dens akse med 10 centimeter. Tsunamien slo så langt som én mil inn i landet. Skjelvet, som er det hittil kraftigste som har rammet landet, har også utløst tsunamivarsler og fått myndighetene til å slå katastrofealarm i 50 land og i områder så langt unna Japan som Canadas vestkyst, USA og Chile.

Naturen kan være grusom og nådeløs, noen ganger. Selv med de

mest moderne hjelpemidler og det flotteste utstyret man kan tenke seg, står menneskeheten maktesløs og må bare la det skje! Men mennesket har fått denne gudgitte evnen til å se framover. Ved ulykker og katastrofer kan uvenner samarbeide, side om side - da er vi plutselig medmennesker. Kina og Japan har hatt et meget anstrengt og kaldt forhold seg imellom, de siste årene. Men nå stiller Kina opp, hundre prosent, for å hjelpe - og de roser Japan for dets effektivitet og gode kriseberedskap.

Hva kan du og jeg, som kristen, lære av dette. Platene langt under havbunnen forskyves slik at hele verden, i bokstavelig forstand, påvirkes dramatisk. Selvfølgelig kan vi henvise til Bibelen, der Jesus profeterer om Jerusalems ødeleggelse og verdens ende. Da skal det være mange nok signaler og advarsler for den kristne til å skjønne at dette går mot slutten. Likevel lider vi med dem som har sorg og lidelse på grunn av naturens nådeløshet. Det er ikke lett å prøve og forklare for mennesker, som ikke tror at Gud fortsatt styrer over naturen. For dette er det Guds fiende som står bak. Han har en utrolig og ufattelig evne til å legge skylda på Gud. Ja, mennesket

avslører også dette negative trekket, mange ganger. Det er nesten naturlig å skylda på andre.

I bibelstudiet for en tid siden, står det så godt forklart som det er mulig å forklare, ut fra hva vi mennesker forstår.

"På 1800-tallet var det mange som sluttet seg til deismen, troen på at Gud hadde skapt verden, men så overlatt den til seg selv. Med andre ord, Gud finnes, men vil ikke innblandes.

Men det er ikke dette som er Bibelens lære. Gud har ikke bare satt verden i gang som en opptrekkbar vekkerklokke og så latt den gå. Ifølge Bibelen engasjerer han seg nøye i det som skjer her. For hva er vel korset om ikke Gud griper direkte inn i menneskelivet."

Jeg må bare erkjenne det - det er ikke alt jeg kan forstå eller forklare. Her kommer troen og hjelper meg!

Så blir vi anbefalt, fra en eller annen forfatter, å lese Salme 104, under bønn. Jeg kan bare bringe denne anbefalingen videre til deg. Måtte Herren styrke deg i troen - hver dag!

Jordskjælv og stormer

BESEGLER DET ORD: FRELSEREN KOMMER IGJEN

Av Øivind Gjertsen

Ja, slik sang vi da jeg vokste opp. I mitt sinn lyder ordene fremdeles, mer levende enn på lenge. Og jeg ser for meg de fargerike predikantene fra min barndom og ungdom. For mitt indre øye stiger L.S. Sæbøe Larssen nok en gang opp på talerstolen i Ole Bull Kino i Bergen. Kunnskap og troverdighet strålte ut fra mannen, der han overfor en stor forsamling utla profetiene. Eller Jacob Reichelt, som med kraft og myndighet talte i samlingslokalet Gimle. Han gav forsamlingen en leksjon i jødernes historie. Eller den sagnomsuste O.J. Olsen, predikanten som bygde opp virksomheten på Island. OJO presenterte Skriften uten manuskript og bare med en slitt Bibel i de digre nevene sine. Han kunne "de to Babyloner", som ingen andre. Vi opplevde det gamle Babylon med dets kultur, for deretter å finne ut at det annet Babylon bygde på gammel hedenskap. Jeg glemmer heller aldri den biskoppelig utseende Ole Severin Lie fra Kvinesdalen. Hans liv og studier ved våre colleges i USA var med til å gi ham autoritet. Og Elias Bjaanes, predikanten og forlagsmannen. Hans stemme var ikke vakker, men vi falt aldri søvn når han talte. Elias Bjaanes yndet å tale om profeten Elias og Karmels berg og vi, som satt i benkeradene, ble stillet på valg, gang etter gang. Ole Jordal var

like inderlig i sin forkynnelse og døpte tusener. Og TS Valen den pågående og kunnskapsrike misjonsarbeideren. Disse mennene levde og virket i en tid da det var vanlig å kunne samle store forsamlinger. Folk søkte Guds Ord og de fikk det. De ble stilt på valg og måtte noen ganger velge mellom "budskapet" og arbeidsplassen. Mange kom med i menigheten og mange forble trofaste i menigheten. Dagens menighet er ofte barn og barnebarn og barnebarns barn av de trofaste. Det er oppmuntrende at en lang rekke av disse unge bekjenner seg til den "gammeldage" adventisme. De er vitebegjærlige, velutdannede og veldig frimodige. Det er håp for menigheten.

Forkynnelsen var med til å bygge opp vår adventistiske identitet. Vi lyttet med våre hjerter og noen av oss fikk et behov for selv å bli forkynnere. Når sangen vi allerede har sitert fra: "Støt i basunen, oppløft dette rop: Frelseren kommer igjen" lød, ble det tent en forvisning hos oss. Vi ble på en måte delaktig i budskapet. Den mektige, gamle sangskatten tok oss med på veien. Vi var adventister. Vi hadde sannhetens budskap: Frelsesbudskapet, eller som vi lærte: "Det siste nådens budskap". Ja, jeg husker fremdeles de gamle forkynnerne, som for dagens unge og mange eldre bare er flimrende

skygger fra en fjern fortid. For meg er de levende. Noen av deres yngre medarbeidere lever fortsatt.

Over TV skjermene flimrer bildene fra jordskjelv og flodbølger, veldige ulykker som rammer mange. I våre trygge hjem rykker vi til og takker for egen trygghet. Samtidig ynkes vi over våre hardt rammede medmennesker og prøver etter evne å hjelpe. I skrivende stund er det Libya med diktatoren Gadafi, mannen som gjennom 42 år har slavebunnet sine landsmenn og samtidig skaffet seg milliardformuer forskjellige steder i verden. Nå ønsker han å utslette alle som ønsker ham bort fra maktens haller.

Elias Bjaanes minnet om Bibelens beskrivelse av Midt Østen, kulturens vugge med all den rikdom som fantes der. Han talte om "åtsler" og ørner. Han talte om menneskenes grådighet og malte ut for oss hvordan det var nettopp landene i denne del av verden, som kom til å bli sentrale i den siste store krigen.

I vår tid opplever vi oljens betydning for verdensøkonomien. Og vi oppdager årsaken til at en mann som Gadafi har kunnet overleve, som den maktdespoten han er. Stormaktene støttet ham for selv å finne makt og rikdom. Vi lever i en van-

skelig og farlig tid. Gudløse mennesker er redskaper i det ondes tjeneste og fører mange i fortapelsen.

Så åpnes våre øyne. Vi hørte de gamle fortolke profetiene og forkynne våre såkalte "sannhetspunkter". I mine tanker stiger de gamle forkynnerne fram, og jeg husker levende det jeg hørte for mange år siden, ting som var blitt noe uskarpe i bevisstheten. Jeg takker for forkynnelsen, som kom min vei, fordi min mor tok et valg en gang for lenge siden.

Det later til at vår verdensledelse nå vil legge stor vekt på de gamle sannheter. Vi som lever i den rike del av verden ble mette og søvnige. Tiden er kommet til å våkne opp. Mennesker som bor under fattigere kår enn oss, møte sannheten er en inspirasjon for oss mette og selvtilfredse. Konservativ tyske adventister, som i Sovjettiden var tvunget til å leve i Sovjet, er på nytt tyske statsborgere og lever i sitt hjemland. De er en styrke for menigheten. I Storbritannia har innvandring fra tidligere kolonier bidratt til å styrke menigheten.

Vi sang av hjertet: "Støt i basunen, oppløft dette rop: Frelseren kommer igjen."

Dette er vår tro og vårt håp, også i dag.

De lever videre

Av Øivind Gjertsen

Vi blir eldre og opplever stadig vekk at noen av våre venner eller nærmeste faller fra. Vår aldersklasse reduseres og vi som lever videre blir noen ganger ensomme. Men i minnenes verden lever våre venner fortforende. Noen ganger blir dette ganske påtrengende, særlig i tidlige morgentimer. Vi opplever nok dette alle sammen og som eldre beskjefriger vi oss ofte med fortiden og med de mennesker, som var betydningsfulle i vår fortid. Korttidsminnet blir svekket, ifølge ekspertene, mens det som skjedde for mange år siden blir levende.

Jeg skriver i dag om noen av mine venner. Noen vil kanskje savne andre. Hvis du har minner, gjerne om en venn eller slektning, står bladets spalter åpne for deg.

Min gamle venn, Thorolf Gunn Paulsen, er borte. Jeg husker ham fra "gamle dager". Sofie og Thorolf ble adventister under den 2. verdenskrigen og det var pastor L.S. Sæbøe-Larsen som døypte dem i Bergen. Thorolf ble omgående leder for vår store ungdomsflokk. Hver fredagskveld møttes vi hjemme hos dem. Mannen i huset var den selvskrevne lærer under studiet av sabbatsskoleleksen. Sofies nystekte brød ble fortært av dem som kom til samlingen. Duften av brødet henger fremdeles igjen.

Thorolf var utdannet møbelsnekker og hans svennestykke, et nydelig skrivebord, ble med på reisen til Onsrud Misjonsskole. Snekkeren ble etter hvert en bibelsprengt predikant, selv som elev på Onsrud. Senere gikk turen til EMC, Emmanuel Missionary College i Michigan, USA. Duften av nybakt brød fulgte med Sofie og de andre studentene tok del i familiens gjestfrie måltider.

Da familien kom hjem til Norge, etter tre år i USA, hadde de med seg en stor og luksuriøs amerikansk bil. Den var så flott at Thorolf parkerte den et godt stykke fra menighetslokalet, den første sabbaten han hadde i Norge etter USA oppholdet. Menighetsmedlemmene kunne få problemer hvis predikanten kjørte rundt i en slik bil. I likhet med andre hjemvendte studenter solgte imidlertid Thorolf den flotte bilen, som egentlig bare var tatt med til Norge for å gi ham kapital. En liten, svart VW ble anskaffet. Datidens predikanter kjørte "alle" folkevogn. Biler var rasjonert, men du kunne få kjøpeløyve hvis du hadde US dollars. Bevilgningene fra Generalkonferensen kom i US dollars og unionens kasserer, Ragnvald Abrahamson, sørget for at vi fikk bil.

En annen av mine venner døde for et par uker siden. Vi møtte den afro-amerikanske misjonæren Johnny Johnson på Bekwai i Ghana tidlig på 60-tallet.

Kjenner du denne predikantflokken? Send oss navn! Personene er nummerert.

Johnny var tidligere sersjant i den amerikanske hæren og GI, som fikk sin universitetsutdanning finansiert av den amerikanske regjering. Han var en av bibellærerne på Bekwai og markerte sin kristne innstilling på flere måter. Jeg husker ham som menighetsstifteren og kirkebyggeren. Mange menigheter fikk enkle gudshus fordi Johnny skaffet penger og opptrådte som byggmester. Han arbeidet senere i Liberia og kom omsider hjem til USA, hvor han virket som predikant.

Mathias Melsæther fra Molde ble begravd for kort tid siden. Han fant sin kone Inger i Bergen og levde sitt liv i

hjembyen Molde. Der ble han kjent, som "den syngende buss-sjåfør", fordi han ofte underholdt passasjerene med nydelig sang. Sammen med nevøen Birger Melsæther sang han ofte, til stor glede for deltagerne, ved våre seniortreff i senere år.

Du har mange minner fra henfarnetider. Gled deg over de lyse minnene og få Guds hjelp til å skyve de mindre lyse minnene bort. Vi eldre lever ofte i fortiden, men fremtiden er også hos oss. Vi har håpet og troen levende i våre liv. Forvissningen om, at Jesus kommer og vil hente oss hjem.

Helse for eldre

Høyt blodtrykk

Av lege
Ann Chatrine Reichelt

Høyt blodtrykk kan lage problemer for helsen din over tid.

Selv om du ikke merker at blodtrykket ditt er litt for høyt, kan skader oppstå i det skjulte og uten at du merker noe.

Åreforkalkning

Blodtrykk som er for høyt over lengre tid kan føre til åreforkalkning: avleiringer av fett og kolesterol i åreveggene. Dette gjøre blodårene dine både stivere og trangere. Det danner seg lettere blodpropper i slike trange og stive årer. Åreforkalkningen kan gå ut over blodforsyningen til livsviktige organer som hjertet, hjernen og nyrene dine, og til bena dine.

Hjerneblødning, slag og drypp

Fordi det høye blodtrykket kan skade veggene i pulsårene til hjernen, er perso-

ner med høyt blodtrykk ekstra utsatt for å få hjerneblødning eller slag, som det også kalles.

Siden alle kroppens funksjoner styres fra hjernen, er et hjerneslag dramatisk.

Tegn på hjerneslag eller drypp kan være lammelse i ansikt, armer eller bein på én side av kroppen, synsproblemer, hodepine, sløvhet eller bevisstløshet.

Førstørret og mindre effektivt hjerte

Alle muskler som blir satt under økt belastning, vil vokse og bli sterkere.

Heldigvis er hjertemuskelens stand til å pumpe samme blodmengde som normalt i lang tid selv om trykket i pulsårene øker. Men når hjertet må jobbe mot økt motstand over tid, skjer det samme med hjertemuskelens som med en hvilken som helst annen muskel: den vokser og blir større.

Dette er bra på den ene siden, for da øker hjertets kraft til å jobbe. Samtidig har det en ulempe: Når veggene i hjertet vokser seg tykke, blir det dårligere plass til blodet i hjertekamrene. Hjertet blir derfor mindre effektivt.

Dessuten øker behovet for blodforsyning til en slik tykk vegg. I lengden kan det føre til at blodforsyningen til selve hjerte blir for dårlig. Dette oppleves som angina eller hjertekrampe.

Dersom årene som skal forsyne hjertevæggen med blod er blitt stive og trange på grunn av sukkersyke, høyt kolesterol eller røyking i tillegg, er risikoen for hjertekrampe enda mye større.

Hjerteinfarkt

Hjerteinfarkt vil si at en del av hjertemuskelen dør på grunn av manglende blodtilførsel. En av blodårene (kransarteriene) som forsyner hjertemuskelen med blod har gått tett. Det skyldes åreforkalkning. Den døde muskelbiten i hjertet kan ikke lenger trekke seg sammen og pumpingen kan bli mindre effektiv, hvor mye mindre effektiv er avhengig av infarktets størrelse.

De viktigste symptomene på hjerteinfarkt er: klemmende, snørende smerter midt inne i brystkassen, som ofte stråler ut i venstre arm. De kan også stråle ut til høyre arm, halsen, kjeven, den øverste delen av magen eller ryggen. Smertene går ikke over hvis du hviler eller tar en nitroglyserin. Kaldsvette, kvalme, uro og tung pust er vanlig.

Noen hjerteinfarkt gir bare milde symptomer, og i opptil 20 % av tilfellene er det ikke smerter i det hele tatt. Særlig eldre og personer med sukkersyke kan ha smertefrie hjerteinfarkt.

Hjertesvikt

Hjertesvikt betyr ikke at hjertet har stoppet, slik man lett kunne tro. Det er heller ikke det samme som hjerteinfarkt. I stedet er hjertesvikt en betegnelse vi bruker hvis hjertet ikke klarer å pumpe tilstrekkelig mye blod ut i kroppen.

Hjertets oppgave er jo nettopp å pumpe næringsrikt blod til alle kroppsdeler. Ved hjertesvikt får ikke lenger cellene tilført så mye oksygen og næring som de pleier og trenger.

Hjertesvikt fører til ulike plager. Siden organene i kroppen får tilført for lite oksygen og næring, er det vanlig å føle seg trett og svak. Det blir tungt å klare fysiske anstrengelser.

I tillegg hoper det seg opp væske i vevene, og dette kan føre til hevelser. Hvis det er venstre side av hjertet som svikter, vil det samle seg opp væske i lungene, fordi den hjertet ikke klarer å ta unna blodet som kommer fra lungene. Dersom det er høyre side som svikter, fører det til hevelser i andre deler av kroppen, spesielt i bena og rundt indre organer.

Utposninger på blodårene

Økt blodtrykk kan også gi små utposninger på blodårene som fører blod til hjernen. Særlig hvis trykket er høyt, kan utposningene sprekke og gi hjerneblødning.

Nyreskade / nyresvikt

Nyrene skal skille ut avfallsstoffer, holder riktig balanse mellom salter og stoffer i kroppen vår. Høyt blodtrykk kan over lang tid føre til skade på de små blodårene i nyren som filtrerer blodet vårt, og skade på selve nyrevevet.

Når nyren svikter, vil det si at den ikke

klarer oppgaven lenger, den klarer ikke filtrere blodet. Nyresvikt kan føre til at avfallsstoffer hoper seg opp i kroppen, at syre-base-balansen i blodet blir forstyrret, og at saltkonsentrasjonene kommer ut av balanse. Nyresvikt kan bli livstruende.

Symptomer på nyresvikt kan blant annet være: lite urin, oppkast og kvalme, forvirring.

Øyeskade

Høyt blodtrykk over tid kan føre til skade på de små pulsårene i netthinnen. Små blødninger i disse vil føre til synsproblemer.

Legen kan kikke på øyebunnen din gjennom et oftalmoskop, for å se om han kan finne tegn på at det høye blodtrykket har gitt skade på netthinnen

Hvor mye skade kan blodtrykket gjøre?

Hvor mye skade det høye blodtrykket gjør, er svært forskjellig fra person til person. Noen går rundt med moderat forhøyet blodtrykk i årevis uten at man kan påvise at det har ført til noen skade.

Det mest utslagsgivende for om det høye blodtrykket skal gjøre skade er:

Hvor høyt trykket er.

Jo høyere trykket er, desto større er risikoen for skader med tida.

Om du har andre sykdommer eller tilstander som gjør deg disponert for sykdommer i åresystemet, hjertet, hjernen, øynene eller nyrene. Hvor mange tilleggssrisikofaktorer du har. Dersom du røyker, og har høyt kolesterol, er risikoen din for hjertesykdom sterkt forhøyet.

Hvordan går det i lengden?

Dersom du og legen sammen klarer å finne et opplegg med livsstilsendringer og / eller medisiner som får ned det forhøyede blodtrykket til et akseptabelt nivå, så er risikoen mye mindre for at blodtrykket skal gi konsekvenser for helsen din. Men regner da med at den forventede levetiden er omtrent som normalt!

Men dersom man kommer for sent i gang, eller ikke greier å få blodtrykket tilstrekkelig ned, er risikoen for alvorlige komplikasjoner mye høyere. Dette kan i verste fall bety for tidlig død.

Rolf Kvinge besøker de eldre

DNU har bedt Rolf Kvinge om å ta ansvaret for besøk av eldre adventister. Kvinge er en meget dyktig evangelist, som gjennom mange år har drev offentlig evangelisme. Dette gjorde han, mens han samtidig bar stort administrativt ansvar. Det var et særpreg ved hans forkynnelse: Han var ikke bare den fengslende og kunnskapsrike forkynner. Personlig kontakt med de mennesker han møter, er en av hans sterke sider. Nå er det hans oppgave å holde kontakt med de eldre adventistene. Vi ønsker ham Guds signing.

Øivind Gjertsen

Noen kunne og ville hjelpe

Vi gjengir en appell fra Kjell Aune i Libanon.. Vi har nettopp mottatt beskjed om at det er kommet inn nok penger. Operasjonen er utført, og var vellykket.

Det er hyggelig at hjelpen kom fram og at Yousif nå er operert på nytt. Yousif vil nå følge sin familie til Adventkirken.

Vi takker i alle fall de glade givere og ønsker Kjell og Marianne Aune Guds signing i den krevende oppgaven de har.

Hilsen fra Libanon! Vi har det bra og nyter våren som begynner å komme her. I Midt Østen Unionen holder vi på med mange store prosjekter, som Arabisk TV, omorganisering, utvikling av vårt Universitet, evangeliske prosjekter og mye mer.

Vi skriver til dere idag fordi vi har et akutt hjelpeprosjekt vi ønsker å dele med dere: Raluca Kaoueiryer et ungt menighetsmedlem i Libanon. Hennes mann Yousif, ble nylig blind på det ene øyet fordi familien ikke hadde råd til en operasjon. Han har nå nesten mistet synet på det andre og siste øyet også, men det er en viss sjanse for å kunne få synet på dette øyet tilbake gjennom en operasjon. Ralucas mann har hatt to operasjoner på dette siste øyet nylig, begge uten suksess. De har nå kontaktet en annen øyenlege som sies å være den dyktigste i Libanon på dette området, og som har tilbudt en operasjon med en annen metode. Å bli operert av denne spesialisten er Yousifs siste sjanse til noen gang å få synet tilbake på det siste øyet, men det vil koste NOK 25.000, som er en umulighet for denne familien.

Yousif selv er ikke Adventist. Hans

søsken ønsker at han blir blind så de kan fryse ham ut av familiebedriften og ta over hans andel. Yousif er ikke istand til å arbeide nå som han ikke kan se, og derfor er hans inntekt minimal. Raluca fikk en lærerjobb sist sommer, men det er slik i Libanon at de to første årene er lønnen veldig lav, og hun får bare lønn ti måneder i året. Familien kan såvidt klare seg gjennom hverdagen, men de vil likevel selv prøve å komme opp med ca. NOK 3.000 av de NOK 25.000.

Vi kan ikke sitte å se på at Ralucas mann permanent blir blind bare på grunn av at de mangler noen tusen. Raluca og hennes tre døtre er trofaste i kirken, så deres velbefinnende og deres framtid angår oss som trossøsken.

Om noen få dager vil det være for sent å bli operert. Vi har derfor privat lagt ut NOK 25.000, slik at operasjonen kan finne sted raskest mulig. Vi vil bidra rikelig selv, men vi kan ikke gi alt alene. Vi har skrevet til våre medlemmer her i Beirut, og vil få noen bidrag herfra, men det vil ikke bli tilstrekkelig. Lønningene her er vesentlig lavere enn i Norge. Vi vil derfor gi våre venner hjemme en anledning til å være med, da vi vet at flere er interessert i å hjelpe nettopp slike konkrete, personlige menneskeskjebner.

Bidrag kan settes inn på vår norske konto 8156 12 42402, opprettet spesielt for dette tilfellet. Navn: Kjell Aune. Merk gaven "øyeoperasjon". Vi vil prøve å holde dere orientert om hvordan innsamlingen vil gå, og resultatet av operasjonen.

Takk for ditt bidrag.

Vennlig hilsen Marianne og Kjell Aune

Adventistenes historie på Hadseløya

Av Kjell Nordahl

Kjell Nordahl har gjennomført et omfattende research-arbeid over vår historie i Nordland(Hadseløya). Redaksjonen er glad for å kunne publisere 1. del av materialet.

Kristendommen i Norge på 1800-tallet

Den første dissenterloven ble etter mye strid vedtatt i 1845. Det var en religiøs toleranselov og det var statskirken som måtte "fire på kravene", for å si det slik. Etter hvert etablerte forskjellige religiøse grupper seg i Norge. Adventister, Det Norske Misjonsforbund, Frelsesarmeen og flere Lutherske frikirker ble startet mellom 1870 og 1890. Men de hadde til dels svært vanskelige kår. Blant annet var det mange pasifister blant dem og det var ikke lett. Statskirkens posisjon i landet var overordnet. Blant annet var det ikke lov å melde seg ut av statskirken før man var 19 år. Ble noen døpt med voksendåp av dissenterpastorerene ble de straffet med fengsel og bøter. Synet var at pastorene "villedet" statskirkens medlemmer. Men etter hvert endret disse holdningene seg og fra ca. 1900 var det ikke tale om fengsel og bøter lenger. Loven ga adgang til å ta dissenterbarn ut av skolens religionsundervisning. Ny revidert dissenterlov kom i 1891 og denne omtaler egne skoler for dissenterne.

Hadsel-området

I Hadsel var det særlig to dissentersamfunn som gjorde seg gjeldende - adventister og baptister. I andre halvdel av 1880 årene var det kanskje særlig urolige tider i distriktet. Statskirken, både dens lære og organisasjon, kom i skuddlinjen. Det var først den nordligste delen av Vesterålen, som var mest utsatt for påvirkninger av bevegelser som hadde sin rot i "den nye verden". Det var tilløp til vekkelser mange steder, og i Øksnes prestegjeld vakte det stor opposisjon hos statskirkepresten. Bisp og prost måtte skifte sol og vind mellom prest og menighet. I alle fall en prest forlot Øksnes i denne feiden. Det skulle også komme store utfordringer for Herrens tjenere i Hadsel etter hvert. De første utmeldelser fra Statskirken kom i 1870 årene, men først fra 1880 årene ble det en "strøm" av utmeldinger. For Statskirken ble presset etter hvert enda større ved vekkelsen som satte inn da adventistene fikk fotfeste på Hokland.

Samling hos Martines og Karoline

Men sogneprest Høyers iherdige kamp mot dissenterne - med støtte fra biskop Skaar - ble ikke kronet med hell. Presten begynte å reise rundt i distriktene og bygdene og holdt "bibellesninger" og andak-

ter for folket. På denne måten mente de at de kunne stoppe noe av sekterismen og lekmannsrørsla som nu red bygdene. Prosten Høyer kom en gang til et sted og skulle holde samling hos en Martines Nilssa og han hadde kona si med seg. Han talte merd Martines og Karoline. De var eldre mennesker. "Er dere ofte i kirken?" spurte han. "Nei", sa Martines. "Nu e eg ikkje ofte, men dejnt eg vanne (den tid eg vann) då va eg ofte." Prosten og kona hadde ikke den store sangstemmen, men sang måtte det være.

Høyer sa da: "Så tenker jeg Martines Nilssen istemmer sangen". Han var heller ingen sanger og sa: "Jeg tenker Anton Nisse". Det var hans svigersønn og han var baptist og Martines hadde mye imot ham, fordi han var med i den sekta - men både han og kona Gurine var med på husmøtet til presten. Både adventistene og baptistene ble fast etablert på Hadseløya med sterke baser på Hokland og Utbjørg og baptistene på Innlandet.

Dissentermenigheten var et uttrykk for sterke brytninger og Adventistene klarte - til tross for massiv mostand fra statskirken - å etablere en levedyktig menighet i Hadsel. Men det ble arbeidet iherdig for å sette kjepper i hjulene for menigheten.

Gedigen feiltolkning av Ordet

I midten av det 1800 århundre - rundt 1835-1845 - oppsto det en bevegelse/vekelse i USA. Personer fra ulike kristne sammenhenger - kvekere, kongreasjonister, hollandske reformerte, presbyterianere, episkopale, lutheranere og flere trosretninger fikk innskytelser om å søke mer til Bibelen og da særlig *Daniels bok* og *Åpenbaringsboken*. Frontfiguren i denne bevegelsen var en mann ved navn William Miller. Intense studier ble innle-

det og etter hvert slo disse seg sammen og ble på mange måter enige om at Jesus skulle, utifra skriften, komme igjen i 1844. Dette viste seg å være en gedigen feiltolkning av Ordet og alle glemte de at Bibelen også sier at "dagen og timen vet ingen". Det ble en enorm skuffelse og etter dette gikk mye av entusiasmen opp i intet.

Syvende dags Adventistenes begynnelse

Men noen få beholdt troen og mente det var viktig å gå i gang igjen for å finne ut av hva de hadde tatt feil i, og hvorfor det ble som det ble. Disse personene samlet flere og flere rundt seg og sin nye viten. Den syvende dag, sabbaten, ble etter hvert veldig sentral og tuftet på Bibelens bud i 2. Mosebok. Syvende dags Adventistsamfunnet ble så organisert i 1863/64. Samfunnets navn poengterer at medlemmene holder den 7. dag i uken hellig og at de venter på Jesu gjerkomst.

Spredning på global basis

Cirka år 1874 ble den første misjonær, J.N. Andrews, sendt fra USA til Sveits. I 1877 dro John G. Matteson som misjonær til Skandinavia, og adventisteners tro og lære spredte seg på global basis. I dag arbeides det i ca. 200 land av i alt 229, som er registrert og godkjent av FN. Samfunnet har over 50 forlagshus/trykkerier på verdensbasis og det trykkes og forkynnes på 220 språk. Ca. 25 millioner adventister tilber Gud på sabbaten, den 7. dag, i verden i dag.

Det ble etter hvert trykket en god del traktater/brosjyrer over diverse viktige emner fra Bibelen. Som nevnt kom Matteson i 1877/78 til Kristiania fra Danmark. En enorm fremgang. Matteson arbeidet

meget hardt. Han hadde ingen trykkpresse, men etter hvert fikk han ordnet seg i sitt eget hjem og begynte å trykke.

En bofjæring til Sandwichøyene

Olaf Johan Olsen (1868-1938) fra Bø i Vesterålen var allerede som 12 åring full full av utferdstrang. "Undre meg paa hva jeg faar at se over de høie Fjelde". Mange hadde allerede reist.

18 år gammel, i 1880, undret han ikke lengre - han dro. Han hadde allerede vært i Bergen for å lære seg engelsk. Han dro ikke bare til andre siden av fjellene, men til den andre siden av jorda, til Sandwichøyene, som Hawai den gang ble kalt..

Han var ikke den eneste som ønsket seg bort fra vinterstormene langs kysten. Det gikk "Hawaii-feber" i distriktet. En kaptein Christian Lørange hadde etablert seg på en sukkerplantasje på øya Manui (del av Hawaii) sent i 1860-årene. I 1880 kom han tilbake til Norge og avvertete i Drammensavisa etter arbeidere til sukkerplantasjene. Mange ønsket å dra. Fra Danmark gikk det to båter med mer enn 600 emigranter til "paradiset i Stillehavet". Ved å binde seg til en 3-års arbeidskontrakt var den 6 måneders lange turen betalt på forhånd.

"I am the queen, what can I do for you"?

O. J. Olsen fra Bø, som han senere ble kjent som, dro ikke med emigrantskipene. Han reiste heller ikke uforberedt. Han kunne nå det engelske språk ganske brukbart. Sambygdingene hadde gitt ungdommen i oppdrag å kjøpe land til emigranter, om mulig. Oluf tok den hurtigste reiseruten. Båt til England og derfra til New

York gjennom USA til San Fransisco. Der fikk han skipsleilighet med et seilskip som skulle til Hawaii. Fullriggeren tok ikke med passasjerer, men kapteinen hadde bruk for en skipsvant matros. Attenåringen var allerede godt sjøvant etter flere turer mellom Vesterålen og Bergen med nordlandssjukt. O.J. Olsen mønstret på som matros, med rett til avmønstring på Hawaii. På Hawaii fikk han tilbud om fast hyre, - men han gikk i land. Så snart han var kommet i land gikk han opp til det største huset i hovedstaden og banket på. En fornem og meget vennlig dame åpnet døren og sa: "I am the queen, what can I do for you?" (Jeg er dronningen, hva kan jeg gjøre for Dem?) Han dro til den største sukkerplantasjen. På plantasjen arbeidet flere hundre mañn fra tolv forskjellige nasjoner. Plantasjen hadde også en egen sukkermølle. Han ble straks ansatt og etter kort tid forfremmet til leder for vedlikehold av maskiner og bygninger. Dette medførte at han fikk bedre lønn og at han kunne ofre mer tid på oppdraget han hadde fått hjemme fra. Det viste seg at det tross mange anstrengelser ikke var mulig å få kjøpt jord til emigranter.

Det pietistiske standpunkt

De to årene Oluf var på Hawaii, ble det bare holdt to religiøse møter. En predikant fra USA stanset tre dager på plantasjen. De to første dagene talte han og den tredje innbød han til dans. Oluf Olsen gikk ikke på dansen, selv om han på den tid ikke var en kristen. Det var imidlertid noen som snakket hånlig om en slik religion og når han lyttet på disse fikk han forståelse av det pietistiske standpunktet at det er ingen forbindelse mellom sann gudsdyrkelse og

denne verdens forlystelser.

Hilse på Belzeubub

Etter to år dro han tilbake til San Francisco. I San Francisco var det mange kirkesamfunn. En dag gikk han og en kamerat inn i et lokale, hvor de fremmøtte ble anmodet om å ta plass ved et bord og holde hverandre i hendene. Møtelederen forklarte at en ånd ville åpenbare seg og besvare spørsmål. De to ble enige om å spørre hvem ånden var og denne svarte "Beelzebub". Dette var nok for dem og de forlot stedet.

Bedre enn andre

Det gikk imidlertid ikke lenge før han sluttet seg til et samfunn som var gått ut fra metodistene, hvor de lærte øyeblikkelig helliggjørelse og en dypere erfaring etter at en var blitt rettfærdiggjort. En søndag ettermiddag, da en bibelkvinne ledet møtet, sa hun: "Hertil kommer de fra alle leire for å bli helliggjort, ja enda fra S.D.Adventistene, og han lurte på hva slags mennesker, som hun mente var bedre enn andre. Kort tid senere ble han kjent med adventismen, først ved å lese litteratur og siden ved samtaler.

Tilbake til hjembygden

En bibelærer i en predikantskole han så opp til, ga gratis bibeltimer, og O.J. Olsen stilte da dette spørsmål til ham: "Hvorfor holder dere søndag når Bibelen sier at vi skal helligholde den syvende dag i uken?" Etter en ukes betenkning ga han følgende svar: "Det er sant at når vi leser i Bibelen så er det mye som taler for at den syvende dag er den rette hviledag, - men som vi alle vet så har søndagen vært holdt i flere hundre år og enda holdes den av de fleste troende og derfor holder jeg den dagen." O.J. Olsen mente det var et ærlig svar,

men det var siste gang han gikk til den predikantens bibeltimer. Oluf ble en syvendedags adventist. "Ved min omvendelse erfarede jeg megen glæde og fred, men ved adventbudskabets antagelse fikk jeg en ny velsignelse og Bibelen ble for meg en vidunderlig bok." De årene han ble boende i San Fransisco fikk han grundig kjennskap til adventismen. Etter et par år dro han til St. Helena Sanatorium i fjellene nord for San Fransico. Der arbeidet han og lærte adventistenes helseprinsipper og behandlingsmetoder. Troen på at Kristus snart kom igjen gjorde imidlertid at han fikk lyst til å reise hjem og fortelle slekt og venner om det gledelige budskapet. Han dro derfor i 1886 tilbake til hjembygden Bø i Vesterålen.

"...en djevel kommet ind i menigheden."

På veien hjem var han innom Frihetsstatuen i New York. Det gjorde et mektig på O.J.Olsen da han gikk opp de 403 trinnene fra inngangen i sokkelen og helt opp til det indre av fakkelen. Ved hjemkomsten begynte han en rekke bibellesninger. Den første holdt han i farens hjem, men som strengt høykirkelig lutheraner tillot ikke faren at det ble holdt flere møter der. Bibellesningene fortsatte likevel hos farens svoger, Peder Larsen, som hadde stort hus. Den nye læren ble alminnelig samtaleemne i bygda. Presten på stedet oppsøkte i sin iver også Peder Larsen og forbød han på det strengeste å gi husrom for disse bibellesningene. Larsen, som var en meget bestemt og selvstendig mann, svarte presten ganske rolig: "Si meg prest, er dette mitt hus eller er det prestens hus?"

Fortsettelse side 23

Muslimens manglende Integration

Skyldes det Kultur eller Religion?

Af Børge Schantz

Muslimere udgør snart 4% af den norske befolkning. De kom til vore breddegrader som asylsøgere og flygtninge og fik grundet på vore enestående velfærdlove (som uden tvivl er stærkt influeret af den lutherske kristendomsopfattelse) ofte en tilværelse som de aldrig kunne have fået i de lande de forlod.

Muslimers ret mærkbare tilstedeværelse i vor midt skulle gøre aktive seniorer opmærksomme på tre kardinalpunkter.

1. Fremmedmission blandt muslimer har i vor historie siden 1890 altid været at de er der skilt fra os med Middelhavet og Saharas ørken. Og missionærer var forbudt adgang til at vidne. I dag er der over 150.000 muslimer i Norge og 4.700 Syvende Dags Adventister. I dag er borgere fra mere end 30 islamiske stater vore nærmeste naboer.

2. Religionsfriheden som vi betragter som et selvfølge, bruges - ofte aggressivt - af muslimer med krav om at deres religion respekteres i mindste detaljer. Sommetider griber disse strenge religiøse krav ind i den tros-, presse-, ytrings- ja endog religionsfrihed vi har tilkæmpet os i de sidste 200 år. Disse er til en vis grad blevet truet og begrænset.

3. Bibelske Profetier beskriver tilstandene før Jesu Kristi genkomst. De ofte tragiske og chokerende begivenheder forårsaget af muslimer både på det udenrigs-politiske og lokale plan bringer uvilkår-

ligt vore tanker hen på de adskillige bibelske forudsigelser. Vi skal naturligvis vogte os for ikke at løbe foran VorHerre i vor profetiske forståelse. Men vi må være opmærksomme på de forskellige udviklinger.

En forståelse af Islams Syn på Synd og Frelse.

De mest debatterede emner p.t. i dansk politik og presse er spørgsmålene om den manglende integration af muslimer. Tilpasningen til livet i Norge blev for mange af dem ikke en midlertidig overgang. Det blev én umulighed. Som grunde nævner man, at det skyldes at indvandrerne har forskellig kultur, sprog, hudfarve og nordmænd ikke har taget godt imod dem eller røber racefordom. Det må indrømmes at der nok er nogen i sandhed i de forskellige punkter.

Mange løsninger foreslås for at få styr på de store uheldige problemer.

Religion som den mes afgørende faktor.

Men blandt dem savner man at tage fat på det egentlige problem, nemlig Islam som en religion. Måske undgår man denne væsentlige grund fordi det fejlagtigt af nogle betegnes som racefordomme. Men en kendsgerning er det, at hvis en rettroende muslim fuldtud bliver assimileret, (for ikke at sige integreret), kommer han/hun i konflikt med de islamiske tros-

artikler og Shari'ahloven..

Man har i denne følsomme proces overset at forstå den væsentlige betydning og indflydelse den islamiske tro stiller som betingelsen for adgang til det eftertragtede muslimske paradys. Den specielle rolle fristelser og lovbrud spiller i muslimens religiøse liv kan ikke sammenlignes med ja er måske endda i modstrid med de kristne normer, der er grundlaget for den danske kultur, skikke, traditioner og lovgivning.

Problematikken set fra denne synsvinkel vil bringe afgørende nye og vigtige aspekter ind i debatten.

Borgerskab på den Nye Jord.

For den evangelisk kristne er frelsen en ufortjent gave fra Gud gennem Jesus Kristus. For overtrædelser er der tilgivelse. Kristus døde for synderen. Tilgivelse opnås ved bekendelse. Frelsen, adgangen til Guds rige, er en nådegave, ikke noget man har gjort sig fortjent til ved sine gerninger. Fortiden slettes ud. Fristelser, hvad enten de er modstået eller ej, tjener som en lektie, der skal styrke i fremtidige forhold. I svage øjeblikke kan man bede Helligånden om hjælp.

Betydningsfuldt i den kristne tro er det, at det er en guddommelig kraft udefra, der bringer redning. De gode gerninger sikrer ikke frelse.

Vejen til det Muslimske Paradis.

I modsætning til den kristne, opnår muslimen adgang til paradys ved at overholde reglerne. Islam er en gernings og lov religion. Der er ingen løfter om guddommelig kraft til at overvinde fristelser. Frelsen opnås ved lovlydighed og gerninger. På Dommens dag lægges gode og onde handlinger på hver sin vægtskål, og

adgang til paradiset afgøres af, om de gode gerninger vejer mere end de onde.

Synd er - ifølge islam - overtrædelse af love og regler fra Koranen, Haditherne, de Fem Søjler og de Fem Trosartikler sammenfattet i Shari'ahloven. Hvor vestlige love reflekterer folkets vilje er Shari'ahens et udtryk for Allahs vilje. Ordet har rod i arabiske begreber med betydning af "forskrifter" og "snorlige sti".

Shari'ahen er imidlertid mere end lov. Den er essensen af islamisk selvforståelse. Den er en "håndbogen" der i detaljer fortæller muslimen, hvordan han skal leve og opføre sig. Lydighed mod regler og krav er betingelsen for adgang til det muslimske paradys.

Det giver den rettroende muslim to væsentlige grunde til også at stræbe efter Shari'ahlovens indførelse i vestlige samfund. Shari'ahen er universets grundlov indstiftet af Allah. Derfor skal gælde for hele menneskeslægten, ikke bare muslimerne. Måske mere betydningsfuldt er det at hvor Shari'ahens hersker - med dens påbud om fjernelse af "fristelser", vil den "snorlige sti" gøre vejen til paradiset nemmere. I islam har man ikke en iboende guddommelig kraft fra Helligånden til at modstå fristelser. Disse må udrykkes. Og det er også lovens opgave.

Overtrædelse (synd) i islam er ikke et brud på et fælleskab med Allah. Allah's forhold til mennesker er ikke på et plan hvor guddommen ikke berøres af menneskers synd. Allah er så stor, ophøjet og majestætisk at han er hævet over menneskelige svagheder. Overtrædelser kan ikke gøre Allah bedrøvet. Lovbrud går kun ud over synderen selv og dem, som har lidt under overtrædelsen. De hindrer også adgangen til paradiset.

Overtrædelser forstås som menneskelige, kødelige svagheder, måske endog som glemsomhed. Derfor må legemet spæges ved bod,. flere bedestunder, udenadslære af Koranen, ekstra religiøse skatter, arbejde for de fattige, forlænget faste eller en tur til Mekka.

Balancen mellem onde og gode gerninger må tilvejebringes. Ligevægten opnås ved lovydighed og gode gerninger. To engle, muslimens følgesvende gennem livet, har optegnet alle gode og onde handlinger som lægges på vægtskålene ved døden.

Kampen for det Ideelle Muslimske Samfund.

En sådan forståelse af lovbrud og frelse, hvor en betingelsesløs tilgivelse ikke er mulig, vil gøre, at den rettroende muslim vil stræbe efter at skabe et samfund med jordiske omstændigheder og vilkår, hvor fristelser er, om ikke fjernet så dog så få som mulig.

Muhammeds sidste 10 år i Medina (622-632 e.Kr) står som symbol på det ideelle muslimske samfund. Her var embederne som profet, borgmester, hærfører, lærer og dommer forenede i Muhammeds person. I Medina begyndte man på de strenge muslimske regler. Forhold og situationer, der kunne friste, blev lidt efter lidt fjernet. Hvor Mekka er den hellige by, er Medina stedet, hvor man ideelt skabte og levede efter reglerne. Shari'ahen blev påbegyndt, og livsstilen i Medina blev mønster for den "snorlige sti", der leder muslimer ind i det islamiske paradís.

Det Utilladelige i det Norske Samfund.

Hvor vi som kristne i Fadervor beder om ikke at blive ledt ind i fristelse, tilstræber

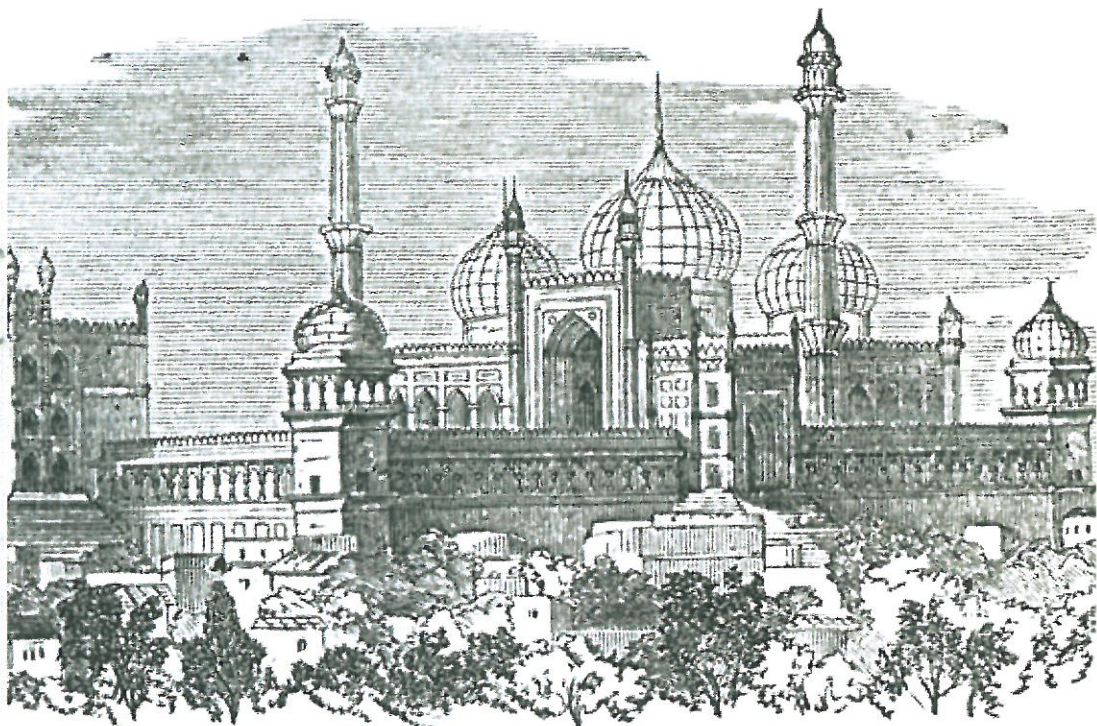
man i Islam at fjerne fristelserne. Islam accepterer, at mennesker, især mændene, er svage. Den bedste og måske eneste hjælp, der tilbydes, er at bortrydde synlige fristelser, så stien til paradiset kan blive snorlige.

I det ideelle islamiske samfund er alle fjernsynsudsendelser, radioprogrammer, videoer og litteratur fra Vesten censurerede og ofte forbudte. Salg af alkohol og svinekød straffes med fængsel eller pisceslag. Alle kvinder skal være tildækkede for ikke at friste mændene. Prostituerede bliver offentligt henrettet, medens muslimske kvinder, der har omgang med ikke muslimske mænd, kan risikere æresdrab. Der er også forbud mod, at piger og drenge undervises i samme klasseværelse, mod fri social omgang mellem kønnene og mod mandlige lægers og sygeplejerskers undersøgelse af kvindelige muslimske patienter. I Afghanistan blev den uerstattelige historiske folkearv, Buddhastatuerne, ødelagt ved sprængning. Folkets religion før islam skulle ikke friste til frafald og afgudsdyrkelse.

Fristelser i Norge.

Når en rettroende muslimsk immigrant opnår norsk statsborgerskab, vil passet yderligere gøre det vanskeligt at leve efter Shari'ahen og dermed komplicere adgangen til paradiset. Den demokratiske regering og retsvæsen er uforenligt med islam og Shari'ahloven. Blandt andet kan det nævnes at renter i bankforretninger er forbudt, i retssager skal to kvinders vidnesbyrd til at opveje én mands, døtre kun arver halvt så meget som sønnerne og manden kan ægte op til fire kvinder.

Livet i vore samfund med dets udfordrende reklamer, fri adgang til alkohol, litteratur og film, frie forhold mellem

kvinder og mænd er en konstant fristelse med opfordring til overtrædelse af islamiske love.

Fundamentalistiske muslimer opfatter islamiske trosartikler på en sådan måde, at integration i et vestligt land kan blive ensbetydende med tab af paradiset. Den "snorlige sti" vil blive ujævn, ja måske endog fyldt med anstødssten og derfor ufremkommelig.

Det muslimske paradys er trods alt at foretrække fremfor et norsk pas.

Her er nok en væsentlig forklaring på manglende integration og det lave antal muslimer på arbejdsmarkedet.

Dømt efter Gerninger, men Frelst af Nåde.

Adventisterne i de første 50 år har foku-

seret på at vinde andre kristne i Nord Amerika og som en selvfølge lagde vægt på de trospunkter hvor man var forskellige fra andre kirkesamfund (Kristi snare komme, sabbat og sundhedsreform).

I den senere veludviklede fremmedmission blandt ikke kristne verdensreligioner lærte vi at lægge vægt på det centrale i Adventbudskabet, nemlig dette at gennem livet vil Helligånden hjælpe os til at modstå fristelser og at mennesket ved troen på Jesus Kristus modtager frelsen som en nådegave fra Gud.

I vort møde og forsøg på at vidne for muslimene er dette den mest betydningsfulde forkyndelse. Vi tror så ganske afgjort som muslimen at på Dommens Dag skal vore gerninger for retten. Men vi er frelst af nåde.

Døden - en Del af Livet

Af Dr. Carl-Jørgen Houmann

Børge Schantz` artikel om døden i Aktiv Pensjonstid 2-2010, har fået flere interessante og oplysende reaktioner fra dens læsere. Følgende er fra Dr. Carl-Jørgen Houmann der både som kristen læge og familiemedlem i USA og Ætiopien har haft erfaringer med døden.

Redaktionen har af interesse for læserne indledt Carl-Jørgens med et par ord om hans og hustruens, Anna Margrethe (Guldhammer), interessante livsgerning.

Øivind Gjertsen.

Ann Margrethe Guldhammer og Carl-Jørgen Houmann.

Carl-Jørgen Houmann blev født og voksede op i Randers, hvor hans forældre drev en klinik for fysioterapi. Efter studentereksamen tog han til Vejle fjord for i eet skoleår at deltage i alle Bibel-klasserne - som en modvægt mod den ikke-adventistiske skolegang han var udsat for i sin hjemby. Hans lærer på Vejle fjord var Pastor Andreas Guldhammer, som senere blev hans svigerfar. Pastorens 15-årige, gyldenblonde datter Anna Margrethe var i en af klasserne.

I 1942 gik turen til Skodsborgs fysioterapi-kursus, og det blev fuldført i 1945.

Anna Margrethe, som nu var hans forlovede, blev færdig i 1947.

På overlæge Andersens initiativ emigrerede de to derefter til USA, hvor Carl

Jørgen blev læge fra Loma Linda Universitetet i 1954.

Efter turnustjeneste på adventisthospitalet i Takoma Park, blev han optaget i en SDA lægegruppe, som ejede et privathospital på 150 senge i en forstad til Washington.

Carl Jørgen forblev i denne stilling, indtil han gik på pension på sin 70-års fødselsdag i 1988 - bortset fra en periode på 5 år (1957-62), da han gjorde tjeneste som lægemissionær ved Empress Zewditu-hospitalet i Addis Ababa, Etiopien. Dette tidsrum var meget skandinavisk præget, idet der var mindst et dusin medarbejdere fra Danmark, Norge og Sverige, og mange af dem var gamle venner.

Carl Jørgen og Anna Margrethe har 5 børn, som alle arbejder inden for sundheds/sygevæsenet. (En af dem og hans familie var i Rwanda som missionærer under blodbadet dér).

De tilbringer deres otium i Orlando, Florida, hvor 3 af deres børn og en svigersøn er ansat ved Florida Hospital (SDA).

Døden er et mysterium, "en fjende", som man aldrig bliver fortrolig med.

I mit lange liv (92 år) har jeg været berørt af snesevis af dødsfald, både inden for familien og udenfor. Første gang var i mine tidlige barndomsår, da jeg lige var

begyndt i første klasse. En af mine klassekammerater døde af sukkersyge, og hele klassen marcherede til kirkegården, hvor vi blev opstillet i to rækker, én på hver side af den lille kiste. Jeg husker, at vi sang "Lyksalig, lyksalig hver sjæl, som har fred", og jeg kan også huske den afdødes navn, Jens Carl Ravn.

Seneste tilfælde af dødsfald var en morgen for få uger siden, da min nabo sendte bud efter mig. Han havde fundet sin 26-årige sukkersyge datter død i sengen, åbenbart som følge af en insulinreaktion. Han var ude af sig selv af sorg og følte, at jeg kunne hjælpe ham. Jeg sad hos ham i nogen tid, omgivet af venner, politibetjente og andre "officials", som nødvendigvis var blevet tilkaldt. Jeg følte, at jeg behøvede ligeså megen hjælp som han, og det tror jeg, Gud gav. Jeg sad hos ham i nogen tid, talte trøstende ord (undgik klichéer) og sluttede med en bøn. Under alt dette var de tilstedeværende musestille.

Mærkværdigt, at første og seneste dødsfald begge var resultat af sukkersyge.

I min praxis gennem årene så jeg alle afskygninger af reaktioner til døden, fra den yderste ligegyldighed til den dybeste fortvivlelse.

Jeg kan nævne en ældre kvinde, som døde på sygehuset, og jeg ringede til hendes søn (som aldrig kom og så til hende) og fortalte, hvad der var sket. Han havde ingen kommentarer, og før jeg vidste af det, ankom bedemanden med sin varevogn for at afhente liget. Han havde fået instrukser om at køre den afdøde direkte til kirkegården for at begrave hende uden nogensomhelst formaliteter. Det var om aftenen, og det var mørkt.

Som en kontrast tænker jeg på de mange, som pludselig mistede et familiedlem. For eksempel en yngre professor, som faldt om død under kondi-træning på universitetets stadion. Hans hus-

tru kom ind, og jeg måtte fortælle hende, at hendes mand var død. Hun var som forstenet. Hun kunne ikke sige noget, kunne ikke græde og kunne slet ikke forstå, at hendes mand, som ved frokostbordet var sund og rask, nu ikke var mere.

Ind imellem disse ekstremer kan jeg fortælle om en ældre mand, som var "mæt af dage", og som var indlagt på sygehuset. Hans navn var Moses. En søndag, da jeg var i bygningen, tilkaldte han hele sin store familie, og da de var forsamlet omkring hans seng, fortalte han dem, at tiden var kommet, da han skulle dø. Han velsignede dem, lagde sit hoved tilbage på puden og udåndede. Alt, hvad jeg havde at gøre var at erklære ham for død.

Så er der spørgsmålet: Hvordan er de professionelles indstilling over for døden? Her er der også et bredt spektrum.

En af mine gode venner (SDA) er den eneste læge i en landsby uden for Washington, og han tager sig af sine patienter bogstavelig talt fra vuggen til graven. Han bringer dem til verden, er læge såvel som sjælesørger, og i nogle tilfælde forretter han endog begravelsen af en patient. (Han prædiker også i kirken).

Til gengæld arbejdede jeg i nogen tid sammen med en læge (også SDA), som, når en patient døde, trak på skulderen og sagde: "Well, his number came up!" (Vel, nu var det hans Tur!)

Jeg glemmer aldrig en episode, som jeg overværede som stud. med. i hospitalets skadestue. En lille 12-årig pige var blevet ramt og slået ihjel af en lastbil, og da moderen kom ind på skadestuen, lagde den vagthavende læge sin arm omkring hendes skuldre og sagde med den yderste ømhed: "Din lille datter er gået bort." Mere blev der ikke sagt, og mere var ikke nødvendigt.

Jeg finder det lettest at tage mig af dødsfald, når der er tale om en kristen patient og en kristen familie, især adventister - for hvem døden kun er en søvn, og evigt liv ligger forude.

Når vi sender kondolence-hilsener til SDA-venner, vedlægger vi gerne et citat fra Ellen White:

Jorden er stedet hvor himlen forberedes. Tiden her er den kristnes vinter. Her blæser bedrøvelsens og sorgens kolde vinde på os. Men i fremtiden, når Kristus kommer igen, sorg og suk vil for evigt slutte. Så vil det være en sommer for den kristne. Alle prøvelser er forbi og der er ikke længere sygdom og død.

"Han vil tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere, ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere. Thi det, der var før, er forsvundet" (Åb 21:4)

Hvad mig selv angår, er min indstilling over for døden udtrykt i en af mine yndlingssalmer:

*Min død er mig til gode,
thi Jesus er min ven,
så dør jeg vel til mode
fra verdens jammer hen.*

*Jeg dør med frydetanker,
thi jeg er Jesu lem,
jeg letter glad mit anker
og sejler trøstigt hjem.*

*Når livets lys udstukkes,
al verden bliver sort,
når jeg skal dø og rykkes
fra tidens jammer bort,*

*da lad mig sove stille
med et fornøjet sind
og Gud hengiven vill'e
i Jesu arme ind.*

Tysk 1609. H. A. Brorson 1742.

Fra barnemunn

En menighet er de som holder med presten.

Menigheten er de som går frivillig i kirken.

Noen er så kristne at det kalles religiøs.

Er en myk mann. Han er nesten gjennomsiktig.

Er så usynlig at han ikke synes. Men hvis vi får briller, så synes han.

Det beste med Gud er at han liker slemme barn. Han er den eneste som gjør det.

Han vil veldig gjerne at barn skal være snille, men mammaer vil det enda mer.

Gud elsker alle barn på jorden og alle mennene. Og så elsker han alle damene, enda han ikke er gift med dem.

Det verste med himmelen er at det er så langt dit.

RNE

Adventistenes historie på Hadseløya

Forts. fra side 15

Dermed måtte presten gå med uforrettet ærend. O.J. Olsen besøkte denne presten. Han ble straks angrepet angående spørsmålet om sabbaten, dåpen og udødelighetsspørsmålet. O.J. Olsen ga presten noen korte bibelvers som svar på alle

spørsmålene som presten hadde og til slutt siterte han salmene: "I døden er det ingen ihukommelse af dig; hvo prise dig i dødsriget?" Da sprang presten opp og trampet i gulvet og ropte sint: "David - som forfattet salmene, har ikke forstand på disse tingene".

Artikkelen fortsetter i neste nummer.

Aktiv Pensjonstid

Organ for Syvendedags Adventistsamfunnets Seniorforening (SDA-SF)

Postadresse i Norge: Akersgata 74, 0180 Oslo

Formann: Kjell Elvejord
Sportsveien 39, 3224 Sandefjord.
Telefon: 33 42 30 69
E-post: kjlivej@online.no

Redaktør: Øivind Gjertsen
Erling Skjalgsøns gt. 20B. 0267 Oslo
Telefon 22 44 13 80
E-post: oivindgjertsen@gmail.com

Gaver sendes til kasserens adresse.

Sekretær: Tor Lisle
Nedslagsveien 1, 0687 Oslo.
Telefon: 22 75 57 56
E-post: tor.kari@lisle.no

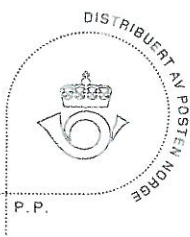
Kasserer: Ellen M. Kaspersen
Vestland Heia, 1890 Rakkestad.
Telefon: 69223422. Mob. 99748305
E-post: ellenmka@hotmail.com

Bankgirokonto: 1135 11 20438

Kari og Tor Lisle
Nedslagsveien 1
0687 OSLO

ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

Eventuell retur sendes til:
AKTIV PENSJONSTID
v/Tor Lisle
Nedslagsveien 1, 0687 Oslo
Tlf. 22 75 57 56

RESIRKULERING

Av Reidun Norleman Endresen

Jeg har tre bosdunker, en brun, en grønn, en grå.

Den brune er for minner.

*De blir til
glede, undring, fred.*

Den grønne er for drømmer.

*De blir til
lengsel, skapertrang, fantasi.*

*Den grå er for dager,
oppbrukte, misbrukte
eller bare brukte.*

*De skal rives i biter,
presses hårdt sammen
med all forgangen tid
og aldri komme igjen.*

